

Spis treści

Wstęp	9
Problem badawczy	9
Metodyka badań i źródła danych	17
Struktura pracy	22
1. Przywileje w zabezpieczeniu na starość – podstawy terminologiczne	25
1.1. Przywileje i nierówności	25
1.1.1. Przywileje jako element władzy	25
1.1.2. Sprawiedliwość społeczna, solidaryzm i równość w zabezpieczeniu na starość	29
1.1.3. Ekwiwalentność świadczeń uprzywilejowanych	40
1.2. Trójsystem w zabezpieczeniu społecznym	48
1.3. Podsumowanie	58
2. Przywileje emerytalne w Polsce	59
2.1. Geneza i historia przywilejów emerytalnych	59
2.2. Klasyfikacja przywilejów	76
2.3. Wiek emerytalny jako forma uprzywilejowania	81
2.4. Charakterystyka przywilejów w poszczególnych systemach	90
2.4.1. Przywileje w systemie powszechnym	90
2.4.2. Przywileje w systemie zaopatrzeniowym	97
2.4.3. Przywileje w systemie rolniczym	101
2.4.4. Formy uprzywilejowania w poszczególnych systemach	105
2.5. Podsumowanie	111
3. Przywileje emerytalne w kontekście finansów publicznych i osobistych	113
3.1. Emerytury w kontekście finansów publicznych	113
3.1.1. Wydatki z budżetu państwa	113
3.1.2. Składki za osoby z systemu zaopatrzeniowego (bezskładkowego)	125
3.1.3. Emerytalny dług ukryty	132
3.2. Emerytury w kontekście finansów osobistych	136
3.2.1. Wysokość świadczeń	136
3.2.2. Adekwatność dochodowa świadczeń	141

3.3. Przywileje emerytalne w świetle wyników badań opinii publicznej	147
3.4. Podsumowanie	158
4. Pozaemerytalne przywileje w zabezpieczeniu na starość	161
4.1. Przywileje związane z wiekiem	161
4.1.1. Dodatek pielęgnacyjny	161
4.1.2. Świadczenie honorowe dla 100-latków	162
4.2. Pozostałe przywileje	166
4.2.1. Renta rodzinna – kryteria uzyskania	168
4.2.2. Renta z tytułu niezdolności do pracy – orzecznictwo	178
4.2.3. Świadczenie olimpijskie – wybór grup uprzywilejowanych	179
4.2.4. Świadczenia dla kombatanów i weteranów – kryterium podmiotowe	181
4.2.5. Deputat węglowy – świadczenie historyczne	183
4.3. Podsumowanie	186
5. Przywileje emerytalne – wpływ na rynek pracy	189
5.1. Zabezpieczenie na starość a rynek pracy	189
5.2. Wpływ wybranych przywilejów emerytalnych na rynek pracy ...	197
5.2.1. Aktywność zawodowa funkcjonariuszy i funkcjonariuszek	197
5.2.2. System rolniczy a podaż pracy	209
5.3. Podsumowanie	212
6. Dodatkowe oszczędzanie na starość osób uprzywilejowanych	215
6.1. Oszczędzanie na starość	215
6.1.1. Oszczędności w Polsce na tle innych państw	215
6.1.2. Poziom oszczędności na starość w Polsce	221
6.2. Oszczędzanie na starość przez osoby uprzywilejowane – wyniki badań	229
6.3. Podsumowanie	241
Zakończenie. Postulaty na przyszłość	243
Literatura	253
Publikacje	253
Akty prawne	290
Strony internetowe	299
Pozostałe źródła	305
Załączniki	307